SveMin

Till: Havs- och vattenmyndigheten

Epost: vattenmiljoochvattenkraft@hav.se

Havs- och vattenmyndighetens dnr. 99-2019

Remissvar angående Havs- och vattenmyndighetens förslag till nationell plan för omprövning av vattenkraft

Svemin (Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige) är den nationella branschföreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Antalet medlemsföretag uppgår till ett drygt 40-tal. Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet, varav gruvorna huvudsakligen är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen.

Inledning

Svemin medlemsföretag berörs inte direkt av förslaget till nationell plan för omprövning av vattenkraft (NAP). Svemin ser däremot att det finns indirekta konsekvenser av förslaget som kan ha negativ effekt för svensk gruvnäring.

Stabil tillgång till fossilfri el

Svensk gruvnäring deltog i den förra regeringens initiativ om fossilfrihet och har tagit fram en färdplan för den svenska gruv- och mineralnäringen, som en del i ambitionen att Sverige ska bli en av världens första fossilfria välfärdsnationer. För att detta ska klaras behövs en industriell transformation där stora delar av näringslivet utvecklar sin konkurrenskraft genom att vara fossilfria före 2045.

Den svenska gruv- och mineralnäring kommer att spela en viktig roll i en fossilfri framtid. Omställningen mot fossilfria energisystem och transporter, klimatsmart byggande och ökad återvinning är beroende av hållbart producerade metaller och mineral av hög kvalitet. Det gäller inte minst efterfrågan på de metaller och mineral som behövs i moderna batterier, teknisk apparatur och infrastruktur. Det svenska gruvklustret bidrar redan idag med global klimatnytta genom export av såväl produkter som klimat- och miljöeffektiv utrustning. Vi vill utveckla detta ytterligare.

SveMin

För att klara samhällets, och däribland gruv- och mineralnäringens, omställning till minskat fossilberoende behövs det stabil tillgång till fossilfritt producerad el till konkurrenskraftiga priser. Här spelar svensk vattenkraft oerhört stor roll och tillgången till sådan el får inte äventyras. Det är därför viktigt att den nationella planen och lagstiftningen i övrigt inte begränsar produktionen av vattenkraftsel mer än vad som överenskommits i Energiöverenskommelsen. Svemin hänvisar i denna del till Svenskt Näringslivs remissvar.

Natura 2000

Svemin noterar att förslaget till NAP anger att det, vid omprövningen av de vattenverksamheter som berörs av planen, kan behöva göras en prövning enligt Natura 2000-bestämmelserna. Av planen framgår att vattenkraftverken som ligger i Natura 2000-områden i de flesta fall fanns där redan innan Natura 2000-områdena beslutades. I planen sägs att "om det är fråga om en verksamhet eller åtgärd som på ett betydande sätt riskerar att påverka miljön i ett Natura 2000-område krävs ett Natura 2000-tillstånd."

Svemin konstaterar att planen dock inte innehåller någon hänvisning till övergångsbestämmelserna till bestämmelserna om Natura 2000-tillstånd, där det anges att verksamheter som påbörjats före den 1 juli inte behöver Natura 2000-tillstånd (SFS 2001:437 och prop. 2000/01:111). Även om det inte kan uteslutas att en del befintliga verksamheter i framtiden kan behöva Natura 2000-tillstånd anser Svemin att det är en brist att planen inte för ett resonemang kring övergångsbestämmelsernas förekomst och innebörd, eftersom detta borde vara en balanserande faktor i sammanhanget. Det kan inte vara givet att alla, eller ens flertalet, av vattenkraftsverksamheterna som ligger i Natura 2000-områden kommer att behöva Natura 2000-tillstånd.

Svemin ställer sig också frågande till påståendet att vattenregleringens effekt på de fysiska habitaten ofta är långsam och att varken egenkontrollen eller den statliga miljöövervakningen är utformad för att upptäcka denna långsamma typ av försämring. Vad är det för långsamma försämringar som avses? Såvitt Svemin förstår så syftar man på fall där vattenregleringen infördes långt innan Natura 2000-områdena inrättades. Naturen har i dessa fall alltså haft lång tid att anpassa sig till vattenregleringen och uppenbarligen finns det stora naturvärden eftersom Natura 2000-områdena inrättats efter vattenregleringen. Påståendet i planen är otydligt, det saknar motivering och det leder till osäkerhet och sämre förutsebarhet för såväl pågående verksamheter som kommande tillståndsprövningar.

SveMin

Resursbrist hos mark- och miljödomstolarna

Svemin saknar en konsekvensbedömning av vad omprövningen enligt planen kommer att innebära i resursbelastning för mark- och miljödomstolarna och vad det i sin tur kommer att ha för negativa effekter för tillståndsprövningar av andra verksamheter. Omprövningen av vattenkraftsverksamheter får inte innebära att andra mål trängs undan eller skjuts upp. Detta skulle innebära stora kostnader för berörda företag men också riskera att orsaka fördröjning av industrins ambitioner att ställa om sina verksamheter för att möta klimatutmaningarna. Det behövs en noggrann analys för att hindra negativa effekter i prövningssystemet.

Stockholm den 28 juni 2019

Svemin, genom

Per Ahl (enligt uppdrag)

Per Ahl
VD

Kerstin Brinnen

Kerstin Brinnen
Branschjurist